

Ankestyrelsens principafgørelse 43-18 om hjælpemiddel - foddeformitet - ortopædiske fodindlæg - ortopædisk fodtøj

Principafgørelsen fastslår

Kommunen yder støtte til ortopædisk fodtøj, ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj til borgere med varige og svære foddeformiteter, hvis generne kan afhjælpes med det ansøgte fodtøj eller indlæg. Det er en betingelse, at borgers foddeformitet er omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1.

Derudover er det en betingelse for støtte til ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj, at borger uden brug af indlæg, ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Kommunen yder derudover støtte til ortopædisk fodtøj, ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj som et hjælpemiddel, hvis borger er omfattet af personkredsen for støtte til hjælpemidler. Det vil sige til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad afhjælper denne. Det kan eksempelvis være tilfældet for borgere med hoftelidelser, der har indvirkning på fødderne.

Der kan efter hjælpemiddelbekendtgørelsen ydes støtte til ortopædisk fodtøj, ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj, hvis borger lider af erhvervet platfod som følge af degeneration. Erhvervet platfod som følge af degeneration kan skyldes flere årsager. Det er ikke en betingelse, at den erhvervede platfod skyldes ruptur af tibialis posterior senen.

Kommunens afgørelse skal træffes efter en konkret og individuel vurdering af borgers foddeformitet, og det skal tydeligt fremgå af begrundelsen, hvilke forhold kommunen har inddraget i vurderingen af, om borger har ret til ortopædisk fodtøj, ortopædiske fodindlæg eller tilretning af almindeligt fodtøj. En henvisning alene til bilag 1 kan ikke anses for en tilstrækkelig begrundelse.

Hvis ortopædiske fodindlæg i forsvarligt omfang kan afhjælpe borgers foddeformitet, har borger kun krav på støtte hertil, og ikke krav på støtte til ortopædisk fodtøj.

For at få støtte skal borgers foddeformitet være omfattet af indikationerne i bilag 1, nr. 1-6. Den enkelte indikation kan indeholde flere forhold, som alle skal være opfyldt for at få støtte. Bilagets nr. 7, som er en opsamlingsbestemmelse, omfatter andre foddeformiteter af tilsvarende sværhedsgrad.

Erhvervet platfod som følge af degeneration

Hvis borger lider af erhvervet platfod som følge af degeneration, er indikationen i bilag 1, nr. 5 opfyldt, og borger kan få støtte til ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg.

Erhvervet platfod som følge af degeneration kan have flere årsager, som fx: ruptur af tibialis posterior senen, arthrit/arthrosebetinget degenerative forandringer i talocalcanærlæddet, i chopartlæddet og i mellemfodsknoglerne, ligamentskader på medialsiden af foden (lig. deltoideaum og springligamentet), fraktur med fejlstilling eller charcot forandringer hos patienter med neuropatitilstande (primært diabetes eller alkoholinduceret neuropati)

Andre foddeformiteter af tilsvarende sværhedsgrad efter særlig begrundelse

Opsamlingsbestemmelsen i bilagets nr. 7 stiller som i nr. 1-6, krav om, at ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg er påkrævet.

Lidelsen skal påvirke borgers funktionsevne i fødderne i en sådan grad, at det kan sidestilles med de foddeformiteter, der er nævnt i nr. 1-6.

Eksempler på andre foddeformiteter af tilsvarende sværhedsgrad efter særlig begrundelse:

- Bindevævslidelse med svær hypermobilitet med svær slaphed i ledbånd og ledkapsler, hvor den svære grad af overbevægelighed medfører, at fodbuerne er totalt udslettede og fødderne kæntrer ved belastning.
- Udtalt knækplatfod, hvor længdebuerne er væk og rullebenet når helt ned i underlaget.

Eksempler på andre foddeformiteter, der ikke er af tilsvarende sværhedsgrad:

- Svært forfodsfald og følgelidelse i form af klostillede tæer og hallux valgus.
- Moderat forfodsnedsynkning og begyndende funktionel platfod.
- Let muskelsvækkelse over begge fodled med lidt indadretning af fodleddene.

Praksisændring

Denne afgørelse ændrer den administrative praksis, der har været fulgt i nogle kommuner og sociale nævn siden maj 2008. Den administrative praksis fortsatte efter, at de sociale nævn blev overført til Ankestyrelsen i 2013.

Den nye praksis, der fastlægges med denne afgørelse, har dermed betydning for afgørelser, der er truffet siden maj 2008, hvor Velfærdsministeriet fastslog, at ruptur af tibialis posterior senen er en betingelse for støtte til ortopædiske sko og ortopædiske indlæg for borgere, der lider af erhvervet platfod som følge af degeneration. I udtalelse af 10. januar 2018 til Ankestyrelsen har Sundheds- og Ældreministeriet oplyst, at erhvervet platfod som følge af degeneration kan skyldes mange årsager. Den administrative praksis, hvorefter ruptur af tibialis posterior senen var en betingelse for at få støtte til ortopædiske sko og ortopædiske fodindlæg, var således forkert.

Ankestyrelsen og kommunerne skal derfor tage stilling til genoptagelse af sager truffet i overensstemmelse med den tidligere praksis. Afgørelsen om genoptagelse skal træffes af den myndighed, der senest har realitetsbehandlet sagen.

Genoptagelse

Genoptagelse af sager på baggrund af denne principafgørelse skal ske på myndighedens eget initiativ, hvis det vurderes ikke at være en betydelig administrativ byrde at skulle identificere sagerne. Ellers skal myndigheden informere offentligt om muligheden for at søge om genoptagelse og vejlede om retningslinjerne herfor.

Ankestyrelsen vil genoptage de sager, som Ankestyrelsen kan identificere ved en søgning i journal-systemet. Da vi ikke er sikre på, at alle relevante sager kan fremfindes på denne måde vil vi offentligt informere om muligheden for, at borgerne kan få genoptaget de sager, der er afgjort af styrelsen.

Følgende betingelser skal være opfyldt for, at Ankestyrelsen og kommunerne skal genoptage en sag:

1: der skal være givet afslag på støtte til ortopædiske sko eller ortopædiske fodindlæg, fordi borgers erhvervede platfod som følge af degeneration ikke skyldes ruptur af tibialis posterior senen

2: borger skal efter kommunens afslag på støtte selv have afholdt udgiften til ortopædiske sko eller ortopædiske fodindlæg

3: borger skal kunne dokumentere eller sandsynliggøre at have afholdt udgifter til ortopædiske sko eller ortopædiske fodindlæg

Hvis de nævnte betingelser er opfyldt skal Ankestyrelsen og kommunerne:

4: vurdere om betingelserne i serviceloven og hjælpemiddelbekendtgørelsen (incl. bilag) for støtte til ortopædiske sko og ortopædiske fodindlæg er opfyldt

Forældelse

I nogle af de sager, som eventuelt skal genoptages, vil et krav på støtte til ortopædiske sko eller ortopædiske fodindlæg, kunne være helt eller delvist forældet. Et krav på støtte er et pengekrav, jf. punkt 2 og 3 ovenfor, og et sådant krav forældes efter de almindelige regler herom i forældelsesloven. Udgangspunktet er, at et krav om økonomisk støtte til ortopædiske sko eller ortopædiske fodindlæg er forældet, hvis borgeren kunne have krævet beløbet betalt på et tidspunkt, der ligger mere end tre år forud for den dato, vi offentliggjorde den nye praksis.

I sag nr. 1 stadfæstede Ankestyrelsens kommunes afgørelse, men med en anden begrundelse. Ankestyrelsen vurderede, at borgers foddeformitet - forkortet achillessene med udviklet svær platfod af degenerativ type – opfyldte betingelserne i bilag 1, nr. 5. Ankestyrelsen lagde vægt på, at bilag 1 for så vidt angår nr. 1-6, gør udtømmende op med hjælpen, og at borgers lidelse var omfattet af indikationerne i bilag 1, nr. 5 om erhvervet platfod som følge af degeneration. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at der ikke i serviceloven eller i hjælpemiddelbekendtgørelsen, er krav om, at der skal være ruptur af tibialis

posterior senen. Der er derfor ikke hjemmel til at give afslag alene med henvisning til, at der ikke er sprængning af tibialis posterior senen. Borger ville dog uden brug af indlæg ikke være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj, hvorfor borger ikke opfyldte betingelserne for støtte til ortopædiske fodindlæg.

I sag nr. 2 ændrede Ankestyrelsen kommunens afgørelse. Ankestyrelsen var enig i, at borger ikke opfyldte betingelserne for støtte efter hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1, nr. 5 eller nr. 7, men vurderede, at borger havde ret til støtte til ortopædiske fodindlæg efter servicelovens § 112.

I sag nr. 3 ændrede Ankestyrelsen kommunens afgørelse, da Ankestyrelsen vurderede, at borger opfyldte betingelserne for støtte efter hjælpemiddelbekendtgørelsen. Kommunen havde ikke konkret sammenholdt borgers foddeformiteter med indikationerne i bilag 1, og det var ikke klart efter hvilke nærmere indikationer i bilaget, at kommunen havde truffet afgørelse.

Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen behandler årligt mange klagesager om støtte til ortopædisk fodtøj og ortopædiske fodindlæg. Principafgørelsen skal medvirke til at udbygge praksis om, hvornår betingelserne for støtte er opfyldt efter hjælpemiddelbekendtgørelsen, herunder om borger kan være omfattet af indikationen i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1, nr. 5, uden at der er ruptur af tibialis posterior senen.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort ved lov bekendtgørelse nr. 102 af 29. januar 2018:

- § 112, stk. 1, nr. 1 og nr. 2, om hjælpemidler.
- § 112, stk. 5, nr. 1 og nr. 4 om bemyndigelse til fastsættelse af regler om hjælpemidler i bekendtgørelse.

Bekendtgørelse nr. 1247 af 13. november 2017 om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven:

- § 11, om ortopædisk fodtøj
- § 12, om ortopædiske fodindlæg.
- Bilag 1, indikationer for hjælp til ortopædiske sko og ortopædiske fodindlæg.

Ankestyrelsens praksis

Gældende:

Følgende principafgørelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

C-28-00: om ortopædisk fodtøj til forskellige årstider og formål.

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasseret og gælder ikke længere (historisk). Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse:

O-49-99: Reglerne om frit leverandørvalg indebærer, at en ansøger er berettiget til selv at vælge leverandør.

Der kunne således ikke udelukkende lægges vægt på, om den af ansøger valgte leverandør havde en bestemt uddannelse. Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at der hverken i lov eller bekendtgørelse var anført nogen indskrænkninger i det frie leverandørvalg.

Kommunen har dog en generel forpligtelse til at sikre sig, at hjælpemidlet afhjælper den nedsatte funktionsevne og opfylder almindelige krav om kvalitet, service og garanti.

Der er endvidere kun mulighed for at få udgifter refunderet svarende til det beløb kommunen kunne have indkøbt tilsvarende fodtøj til ved sin leverandør.

C-40-00: om at hjælp til ortopædisk fodtøj kan være subsidiær i forhold til hjælp til ortopædiske fodindlæg. Lidelsen moderat forfodsnedsynkning og begyndende funktionel platfod berettigede herefter hverken til støtte til ortopædiske fodindlæg eller til ortopædisk fodtøj.

C-15-08: om en fodlidelse af tilsvarende sværhedsgrad. Pigen havde en bindevævslidelse med svær hypermobilitet. Pigen havde således svær slaphed i ledbånd og ledkapsler, og det ville være umuligt for hende at gå uden en betydelig opretning af foden. Der var således påvist en svær grad af overbevægelighed (hypermobilitetssyndrom), der havde medført, at fodbuerne var totalt udslettede, og fødderne kæntrede ved belastning.

255-09: om en fodlidelse af tilsvarende sværhedsgrad. Drengen lidelse i form af udtalt knækplatfod, hvor længdebuerne var væk, og rullebenet nåede helt ned i underlaget, var en foddeformitet.

257-09: om, at samtlige betingelser skal være opfyldt. I den konkrete sag led borger af svært forfodsfald, men ikke af leddegigt eller samtidigt dårligt blodomløb (nr. 1 og nr. 3 i bilag 1). Principafgørelsen omhandler også, om en fodlidelse - svært forfodsfald og følgelidelser i form af klostillede tæer og hallux valgus - var af tilsvarende sværhedsgrad.

258-09: om en fodlidelse af tilsvarende sværhedsgrad. Borger led af let muskelsvækkelse over begge fodled med lidt indadretning af fodleddene. Lidelsen kunne heller ikke efter de generelle principper for bevilling af hjælpemidler give ret til fodindlæg.

De konkrete afgørelser

Sag 1, j.nr. 2017-2140-12209

Du har klaget over kommunes afgørelse om afslag på støtte til ortopædiske fodindlæg. Kommunen afgjorde sagen den 12. januar 2017.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ikke ret til ortopædiske fodindlæg.

Det betyder, at vi stadfæster kommunens afgørelse, men med en anden begrundelse, da vi er kommet til samme resultat.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du har en varig og svær foddeformitet i lovens forstand.

Vi vurderer også, at du uden brug af indlæg ikke ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Du opfylder derfor ikke betingelserne for støtte til ortopædiske fodindlæg.

Hvad er afgørende for resultatet

Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens regler ydes der støtte til ortopædiske fodindlæg og ortopædisk fodtøj til personer med varige og svære foddeformiteter. Det er en betingelse for støtte, at borger opfylder indikationerne i bilag 1.

De oplyste indikationer i bilag 1, nr. 1-6, gør udtømmende op med muligheden for støtte til ortopædiske fodindlæg, efter disse indikationer.

Ud over betingelsen om, at borger opfylder indikationerne i bilag 1, er det en betingelse for støtte til fodindlæg, at personen uden brug af indlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Din lidelse i form af svært forkortet achillessene med udviklet svær platfod af degenerativ type, er omfattet af indikationerne i bilag 1, nr. 5, erhvervet platfod som følge af degeneration. Vi finder på den baggrund, at du har en varig og svær foddeformitet i lovens forstand.

Det fremgår af udtalelse fra januar 2018 fra Sundheds- og Ældreministeriet, at der kan være mange årsager til erhvervet platfod som følge af degeneration, uden at der er tale om ruptur af tibialis posterior senen. Det fremgår endvidere af journaloplysningerne fra din speciallæge, at du er svært påvirket af achillessene forkortningen på begge fødder samt tibialis posterior funktionen. Ligeledes er du moderat påvirket af bevægeligheden i dine ankler og hallux.

Speciallæge X har telefonisk til Ankestyrelsen oplyst, at du uden brug af fodindlæg ikke ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Da det er et krav, for at få hjælp til ortopædiske fodindlæg, at foddeformiteten både skal være omfattet af indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1, og, at borger uden brug af indlæg, ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj, opfylder du derfor ikke betingelserne for støtte.

Om reglerne

Der kan ydes støtte til ortopædiske fodindlæg til personer med varige og svære foddeformiteter, hvis generne af foddeformiteten kan afhjælpes. Foddeformiteten skal være nævnt i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1.

Det er endvidere en betingelse for støtte til fodindlæg, at personen uden brug af indlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Det følger af vores praksis, at lidelser i form af svær forfodsfald og følgelidelser i form af klostillede tær og hallux valgus samt let muskelsvækkelse over begge fodled med lidt indadretning af fodleddene ikke gav ret til fodindlæg, da der ikke var tale om en foddeformitet. Vi henviser til principafgørelserne 257-09 og 258-09.

En lidelse i form af udtalt knækplattod, hvor længdebuerne var væk, og rullebenet nåede helt ned i underlaget, var derimod en foddeformitet. Vi henviser til principafgørelse 255-09.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Ankestyrelsens lægekonsulent har vejledt om de lægelige spørgsmål i sagen.

Sag 2, j.nr. 2017-2140-55543

Du har klaget over kommunens afgørelse om afslag på en formstøbt sål med svangstøtte og løft af hæl. Kommunen afgjorde sagen den 13. september 2017.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til en formstøbt sål med svangstøtte og løft af hæl.

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse. Kommunen skal derfor bevilge dig en formstøbt sål med svangstøtte og løft af hæl. Kommunen kontakter dig.

Vi kritiserer, at kommunen ikke har foretaget en vurdering efter de generelle principper i serviceloven. Dette har ikke betydning for vores afgørelse.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du ikke har en varig og svær foddeformitet, men at dine problemer med fødderne er en varig følge af din lidelse i form af højresidige hemiparese (lammelse) efter fjernelse af en hjernetumor. Dette skyldes ikke en foddeformitet.

Ankestyrelsen vurderer også, at du har en varig funktionsnedsættelse.

Endelig vurderer vi, at en formstøbt sål med svangstøtte og løft af hæl i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af din nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad kan lette din daglige tilværelse i hjemmet. Du opfylder derfor betingelserne for bevilling af en formstøbt sål med svangstøtte og løft af hæl.

Hvad er afgørende for resultatet

Hjælpemiddelbekendtgørelsens regler (§§11 og 12, jf. bilag 1)

Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens regler ydes der støtte til ortopædiske fodindlæg og ortopædisk fodtøj til personer med varige og svære foddeformiteter.

Det er en betingelse for støtte, at borger opfylder indikationerne i bilag 1. Samtlige indikationer i det enkelte punkt skal være opfyldt fx svært forfodsfald med leddegigt og tådeformiteter (nr. 1.).

Det er endvidere en betingelse, at personen uden brug af indlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Vi lægger vægt på sagens oplysninger om, at du lider af følgerne af højresidig hemiparese efter fjernelse af en hjernetumor.

Objektivt fremgår det, at der ses lettere valgusstilling (indadbøjning), når du står på gulvet uden skinne svarende til bagfoden og affladning af fodens længdebue. Du har en relativ stram achillessene, og mangler ca. 5 grader i at få foden op i normal stilling. Der er væsentlig ømhed svarende til forløbet af tibialis posteriorsenen, men ellers ingen anmærkninger svarende til foden. Din fodproblematik er på grund af tibialis posterior insufficiens.

Vi finder på den baggrund, at du ikke har en varig og svær foddeformitet i lovens forstand.

Vi finder, at din lidelse i form af følger efter fjernelse af hjernetumor ikke er en foddeformitet af en sådan sværhedsgrad, at den falder ind under indikationerne i hjælpemiddelbekendtgørelsen (nr. 1-6), eller kan sidestilles med de lidelser, der er nævnt i hjælpemiddelbekendtgørelsen (nr.7).

Vi er derfor enige med kommunen i, at du ikke efter hjælpemiddelbekendtgørelsen kan få hjælp til ortopædiske fodindlæg, da du ikke opfylder betingelserne efter bilag 1.

Serviceovens hjælpemiddelregel (§ 112)

Personkredsvurdering

Efter hjælpemiddelbestemmelsen i serviceoven kan der ydes støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Det er ikke en konkret diagnose, der udløser ydelser efter serviceloven, men de behov for støtte, som den enkeltes nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer afføder, der er udgangspunktet for vurderingen.

Vi lægger vægt på sagens oplysninger om, at du lider af følgerne af højresidig hemiparese efter fjernelse af en hjernetumor.

Dit funktionsniveau og din gangdistance er som følge heraf påvirket. Du har manglende kraft i højre side og tendens til at falde over din højre fod, da du har svært ved at få foden med dig, når du går. Din gangdistance er ca. 500 meter.

Du er som følge af din nedsatte funktionsevne bevilget en Toe-Off dropfodsskinne i juni 2017.

Vi finder herudfra, at du er omfattet af personkredsen, der kan søge om støtte til hjælpemidler efter serviceloven.

Væsentlighedsvurdering

For at få støtte til hjælpemidler skal hjælpemidlet i væsentlig grad afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad lette den daglige tilværelse.

Det afgørende er, at behovet for hjælpemidlet eller forbrugsgodet sammenholdt med den konstaterede funktionsnedsættelse er af tilstrækkeligt omfang til, at der reelt bliver tale om en væsentlig afhjælpning af de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller en væsentlig lettelse i den daglige tilværelse i hjemmet.

Vi lægger vægt på oplysningerne om dropfodsskinnen og den sammenhæng som skinnen har med dit behov for et ortopædiske fodindlæg.

Du har en del gener ved at bruge dropfodsskinnen, da skinnen er helt flad under foden og dermed ikke støtter svangen. Samme muskelgruppe, som er ansvarlig for dropfoden, er også ansvarlig for at opretholde fodens stabilitet (svang og ankelled). Grundet den højresidige hemiparese er der ikke nogen nævneværdig muskelfunktion. Det betyder, at svangen ved vægtbæring er komplet udfladet og at ankelleddet bøjer indad (valgurerer). Konsekvensen af dette er typisk smerter i fod og knæ og på sigt stor sandsynlighed for slidtilstande i benets led med yderligere smerte til følge. Der er allerede tegn på lokale overbelastningstilstande i ankel, achillessene samt knæled.

Ifølge specifik statusattest fra marts 2017 stammer smerterne fra den biomekaniske belastning, hvor den nedsatte styring af især højre side påvirker gangmønstret, der igen påvirker stabiliteten over højre ankelled. Derfor korrigeres højre fod/ankel med et speciallavet indlæg.

Du har til lægen oplyst, at du som følge af din paretiske højre hånd ikke selv kan skifte indlæg fra sko til sko. Kommunen må derfor i forbindelse med sagens behandling vurdere, hvorvidt du har behov for flere indlæg.

Om reglerne

Der kan ydes støtte til ortopædiske fodindlæg til personer med varige og svære foddeformiteter, hvis generne af foddeformiteten kan afhjælpes. Foddeformiteten skal være nævnt i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1.

Det er endvidere en betingelse for støtte til fodindlæg, at personen uden brug af indlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Det følger af vores praksis, at lidelser i form af svær forfodsfald og følgelidelser i form af klostillede tær og hallux valgus samt let muskelsvækkelse over begge fodled med lidt indadretning af fodleddene ikke gav ret til fodindlæg, da der ikke var tale om en foddeformitet. Vi henviser til principafgørelserne 257-09 og 258-09.

En lidelse i form af udtalt knækplattod, hvor længdebuerne var væk, og rullebenet nåede helt ned i underlaget, var derimod en foddeformitet. Vi henviser til principafgørelse 255-09.

Der kan ydes støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse.

Det er en betingelse for støtte til hjælpemidler, at der er tale om en varigt nedsat funktionsevne, hvis konsekvenser er af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Det indebærer, at der ikke inden for en overskuelig fremtid vil være udsigt til bedring af de helbreds-mæssige forhold, og at der i lang tid fremover vil være et behov for at afhjælpe følgerne af den nedsatte funktionsevne.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Ankestyrelsens lægekonsulent har vejledt om de lægelige spørgsmål i sagen.

Sag 3, j.nr. 2017-2140-18483

Du har klaget over kommunens afgørelse om afslag på ortopædisk fodtøj og fodindlæg. Kommunen afgjorde sagen den 17. marts 2017.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til ortopædisk fodtøj og fodindlæg.

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse. Kommunen skal derfor bevilge dig ortopædisk fodtøj og fodindlæg. Kommunen kontakter dig.

Vi kritiserer, at kommunen ikke har efterlevet forvaltningslovens regler om begrundelse. Dette har ikke betydning for vores afgørelse.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du har en varig og svær foddeformitet i lovens forstand. Du opfylder derfor betingelserne for bevilling af ortopædisk fodtøj og fodindlæg.

Hvad er afgørende for resultatet

Efter hjælpemiddelbekendtgørelsens regler ydes der støtte til ortopædiske fodindlæg og ortopædisk fodtøj til personer med varige og svære foddeformiteter. Det er en betingelse for støtte, at borger opfylder indikationerne i bilag 1.

De oplyste foddeformiteter i bilag 1, nr. 1-6, gør udtømmende op med muligheden for støtte til ortopædiske fodindlæg efter disse indikationer.

Efter bilag 1, nr. 7, ydes der støtte til ortopædiske fodindlæg ved andre foddeformiteter af en tilsvarende sværhedsgrad som de i nr. 1-6, nævnte foddeformiteter. Opsamlingsbestemmelsen stiller – ligesom efter nr.1-6, - krav om, at ortopædiske fodindlæg og ortopædisk fodtøj er påkrævet.

Det er endvidere en betingelse for støtte til fodindlæg, at personen uden brug af indlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Vi lægger vægt på sagens lægelige oplysninger om dine foddeformiteter og lidelser og den indvirkning de har på dig.

Ifølge sagens lægelige akter har du en svær erhvervet platfodethed på højre fod på baggrund af en tibialis posterior insufficiens grad 3-4, men der er ikke oplysninger om, at der er sket overrivning af senen.

Du har daglige svære belastningsrelaterede smerter i hele foden på baggrund af en stiv bagfod på højre side. Ud over platfodetheden har du fået komplikationer til denne i form af nedsunken forfod, slidgigt i storetåens grundled og hammertær rigide. Normale fodpuls. Lægen vurderer, at stødabsorberende og aflastende indlæg samt ortopædiske sko vil afhjælpe dine symptomer væsentligt.

Herudover fremgår det, at du lider af hallux rigidus (stiv storetå). Du har gennem mange år haft tiltagende smerter i første tås grundled på højre fod samt tiltagende fejlstilling i 2. tåen. Du er generet af hævelse og smerter i den mediale del af forfoden på daglig basis. Din gang er præget af aflastning af højre forfod. Objektivt fremgår det, at der er let nedsunken bred forfod, moderat pes planus (nedsunken forfod/forfods-platfod), neutralstilling af bagfod, let hallux valgus (fejlstilling af storetåen, så den drejes i retning mod lilletåen) og rigid hammertå på 2. tå, samt let media deviation af de tre laterale tær. Om din højre fod fremgår det, at den er let hævet dorsalt hen over fodryggen svarende til 2. til 3. metatars (mellemfods-knogle) distalt. Foden er øm som følge af den manglende bevægelighed svarende til første MTP led (tær-

nes grundled), ingen ømhed i IP-leddet og normal bevægelighed. Røntgen af højre forfod viser udslettet og svær slidgigt (artrose) i første MTP led, hammertås dannelse af 2. tå samt lang 2. metatars.

Din lidelse i form af svær erhvervet platfod på baggrund af tibialis posterior insufficiens er omfattet af indikationerne i bilag 1, nr. 5, erhvervet platfod som følge af degeneration. Vi finder på den baggrund, at du har en varig og svær foddeformitet i lovens forstand.

Vi lægger herved vægt på, at der kan være mange årsager til erhvervet platfod som følge af degeneration, uden at der er tale om ruptur af tibialis posterior senen. Vi lægger endvidere vægt på, at det af sagens lægelige oplysninger fremgår, at du dagligt er generet af hævelse og smerter.

Vi finder det endvidere dokumenteret, at du uden brug af fodindlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Om reglerne

Der kan ydes støtte til ortopædisk fodtøj og fodindlæg til personer med varige og svære foddeformiteter, hvis generne af foddeformiteten kan afhjælpes. Foddeformiteten skal være nævnt i hjælpemiddelbekendtgørelsens bilag 1.

Det er endvidere en betingelse for støtte til fodindlæg, at personen uden brug af indlæg ville være henvist til at benytte ortopædisk fodtøj.

Det følger af vores praksis, at lidelser i form af svær forfodsfald og følgelidelser i form af klostillede tær og hallux valgus samt let muskelsvækkelse over begge fodled med lidt indadretning af fodleddene ikke gav ret til fodindlæg, da der ikke var tale om en foddeformitet. Vi henviser til principafgørelserne 257-09 og 258-09.

En lidelse i form af udtalt knækplatfod, hvor længdebuerne var væk, og rullebenet nåede helt ned i underlaget, var derimod en foddeformitet. Vi henviser til principafgørelse 255-09.

En pige var omfattet af den personkreds, der havde ret til fodindlæg, fordi fodlidelsen efter en lægelig vurdering havde en tilsvarende sværhedsgrad, som de fodlidelser, der var nævnt i bekendtgørelsen om anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven. Ankestyrelsen lagde vægt på, at pigen havde en bindevævslidelse med svær hypermobilitet. Pigen havde således svær slaphed i ledbånd og ledkapsler, og det ville være umuligt for hende at gå uden en betydelig opretning af foden. Der var således påvist en svær grad af overbevægelighed (hypermobilitetssyndrom), der havde medført, at fodbuerne var totalt udslettede, og fødderne kængrede ved belastning. Der var med stor sandsynlighed indikation for håndsytet fodtøj. Vi henviser til principafgørelse C-15-08.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Bemærkninger til kommunen

Ankestyrelsen har gennem en længere årrække stillet krav om, at der for at opfylde indikationerne i bilag 1 nr. 5 om erhvervet platfod som følge af degeneration, skulle være ruptur af tibialis posterior senen. Denne praksis har fulgt en tidligere ministeriel udmelding.

Ankestyrelsen ændrer fremadrettet praksis, så denne er i overensstemmelse med udtalelse fra Sundheds- og Ældreministeriet fra januar 2018.

Vi kritiserer, at kommunen ikke nærmere begrundes, hvorfor du ikke opfylder betingelserne for hjælp efter hjælpemiddelbekendtgørelsens § 11, jf. bilag 1, nr. 1-7.

På baggrund af de lægelige oplysninger giver kommunen afslag på ortopædiske fodindlæg og ortopædisk sko. Kommunen begrundes afgørelsen med, at din fodlidelse ikke skønnes af en sådan sværhedsgrad, at den på det foreliggende grundlag kan sidestilles med de lidelser, der er nævnt i hjælpemiddelbekendtgørelsen.

Kommunen forholder sig ikke konkret til de opstillede betingelser i hjælpemiddelbekendtgørelsens §§ 11 og 12, jf. bilag 1, nr. 1-7. Kommunen sammenholder ikke – i afgørelsen – konkrete lægelige oplysninger om din foddeformiteter/lidelser set i forhold til indikationerne i bilag 1. Det er derfor ikke klart efter hvilke nærmere indikationer i bilaget, at kommunen har truffet afgørelse.

Kommunen har derfor ikke efterlevet forvaltningslovens regler om begrundelse. Vi henviser til forvaltningslovens § 24, stk. 1 og stk. 2. Det fremgår bl.a. heraf, at i det omfang, afgørelsen beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Fejlen har ikke betydning for sagens afgørelse, fordi vi efter en konkret og individuel vurdering af sagen finder din fodlidelse omfattet af indikationerne i bilag 1, nr. 5, jf. begrundelsen ovenfor.